

Perspectiva deontologica asupra greselilor medicale

Definitii

- **Deontologia (morală) medicală** = forma a conștiinței sociale, particularizată la profesiunea medicală. Cuprinde totalitatea normelor, regulilor și principiilor privind atitudinea medicului față de bolnavi, societate și confrăți, în timpul exercitării profesiei medicale.
Deontologia medicală își are expresia, în principal, în totalitatea obligațiilor, dar și în cea a drepturilor profesionale ale medicului.
- **Etica medicală** = studiul categoriilor deontologiei medicale (bine-rau, orgoliu-abnegatie, umanism-dezinteres, colegialitate-adversitate, etc.) sub aspect științific, cu scopul cuprinderii lor într-o teorie a moralei profesiei medicale.

Eroarea

- se considera ca un medic activ face cel putin o eroare pe zi
- progresul tehnic multiplica riscurile erorilor, dar tot el permite si depistarea lor cu mai multa usurinta
- cunoasterea si recunoasterea erorilor este calea utila si etica de eliminare a lor
- nerecunoasterea -> stare nedeontologica

Eroarea = situatia in care se trag concluzii adecvate in raport cu conditiile de desfasurare a fenomenului, dar avem de a face cu o falsa cunoastere a situatiei de fapt, in conditiile unei activitati corect efectuate.

- surse frecvente de eroare:
  - limitarile stiintei medicale la un moment dat (**de ex.** necunoasterea efectelor secundare pe termen lung a unui medicament)
  - reactiile particulare ale bolnavului (**de ex.** sensibilitate particulara la durere sau la un medicament)
  - particularitatile de intelect si caracter ale medicului (**de ex.** idei preconcepute cu privire la etiologia seropozitivitatii HIV sau particularitati ale caracterului medicului care il fac sa fatesizeze algoritmi complicati de gandire, pierzand astfel din vedere posibilitatea existentei unor cazuri simple)
  - interpretarea gresita a analizelor, artefacte, exces de explorari -> neincredere in judecata proprie
  - ignorarea faptului ca examenul clinic da indicatia explorarii paraclinice (tendinta actuala este de ultra-tehnicizare a medicinei in defavoarea examenului nemijlocit, clinic, al pacientului).

Greseala = situatia in care, in aceleasi conditii de lucru, oricare alt medic ar fi fost in masura sa evite prejudiciul

- cauze frecvente de greseala:
  - nepriceperea (**de ex.** insuficienta experienta in efectuarea unei manevre medicale),
  - neglijenta (**de ex.** medicul considera ca a acumulat suficienta experienta in efecutarea unei manevre incat nu-i necesita intreaga atentie),
  - nerespectarea normelor tehnice (**de ex.** nerespectarea amanuntita a caracteristicilor de utilizare a unui dispozitiv medical),
  - necunoasterea (**de ex.** neglijarea necesitatii educatiei medicale continue, a protocoalelor etc.),
  - apreciera superficiala a cazului (**de ex.** medicul considera ca trateaza boli, si nu pacienti, astfel neglijand particularitatile cazului)
  - inaptitudinea

- Surse de greseala:
  - ignoranta (**de ex.** lacune, evitabile sau nu, in cunoastere)
  - examinari incomplete prin proaste obiectiuri ale medicului (**de ex.** delegarea exagerata de sarcini medicilor rezidenti)
  - deficit al posibilitatilor de examinare
  - judecati gresit elaborate (**de ex.** gandirea insuficienta, pareri preconcepute, vanitate, increderea oarba in unele legi medicale, prioritatea acordata / fetisizarea tehnicii, lipsa de timp, anamneza superficiala, lipsurile in documentare, pesimismul sau optimismul exagerat al medicului, tendinta caracteriala spre a complica sau a simplifica lucrurile)

Diagnosticul = un act de alegere care comporta calitati tehnice, morale, sociale, umane, caracteriale si psihilogice, in contextul independentei prifesionale

Diagnosticul are o puternica componenta individuala (tinand atat de particularitatile pacientului cat si de a le medicului), dar si o componenta dinamica (datorita modificarilor ce pot surveni in starea pacientului).

Diagnosticul antreneaza o decizie terapeutica, corecta sau nu, in functie de acuratetea diagnosticului, dar si de performanta medicului curant.

Majoritatea erorilor sunt diagnostice!

Greseala diagnostica = neconcordanta partiala sau totala cu realitatea. Ea poate fi incpmpleta sau gresit formulata.

Dg. incomplet = **de ex.** medicul omite stadiul bolii sau o posibila complicatie

Dg. gresit formulat = exprimat in sens prea larg (**de ex.** “abdomen acut”) sau strict simptomatic (**de ex.** “cefalee”)

Greseala factica in diagnostic = nestabilirea diagnosticului

Greseala logica in diagnostic = formularea lui neadecvata

- Diferențierea dintre eroare și greșeala în practica medicală impune:
  - o analiză concretă a condițiilor de diagnostic și tratament pe care medicul le-a avut la dispoziție
  - o analiză documentată a acțiunilor și inacțiunilor medicului, în sensul dacă acesta a făcut, în mod judicios și conștiincios, tot ce era posibil, în raport cu condițiile date, pentru a trage concluzii diagnostice și implicit terapeutice, cât mai corecte.

Perspectiva deontologica asupra greselilor medicale

- **Codul de deontologie medicală al Colegiului Medicilor din Romania**

(Aprobat prin Hotărârea Adunării Generale Naționale a Colegiului Medicilor din România nr. 3/04.11.2016, publicată în MO, Partea I nr. 981 din 07.12.2016 și intrat în vigoare in 06.01.2017)

ARTICOLUL 22 - Fapte și acte nedeontologice

Sunt contrare principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic, în special, următoarele acte:

- a) practicarea eutanasiei și eugeniei;
- b) cu excepția situațiilor prevăzute de lege sau de normele profesiei, refuzul acordării serviciilor medicale;
- c) abandonarea unui pacient care necesită servicii de urgență sau se află în pericol fără asigurarea că acesta a fost preluat de o altă unitate medicală sau de un alt medic ori că beneficiază de condiții adecvate situației în care se află și stării sale de sănătate;
- d) folosirea unor metode de diagnostic sau tratament nefundamentate științific sau neacceptate de comunitatea medicală, cu risc pentru pacient;
- e) cu excepția urgențelor vitale, exercitarea profesiei medicale în condiții care ar putea compromite actul profesional sau ar putea afecta calitatea actului medical;f

- a) emiterea unui document medical de complezență sau pentru obținerea unui folos nelegal sau imoral;
- b) emiterea unui document medical pentru care nu există competență profesională;
- h) atragerea clientelei profitând de funcția ocupată sau prin intermediul unor promisiuni oneroase și neconforme cu normele publicității activităților medicale;
- i) folosirea, invocarea sau lăsarea impresiei deținerii unor titluri profesionale, specialități ori competențe profesionale neconforme cu realitatea;
- j) încălcarea principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic;
- k) respingerea publică, cu excepția dezbaterilor din comunitatea medicală, a unor mijloace de diagnostic, tratament și profilaxie recunoscute de comunitatea științifică academică medicală, precum și recomandarea publică a unor tratamente nefundamentate științific.